

valser och kadrijer under rubriken klassiska småstycken. Lika goda svenska motsvarigheter brukar tanklöst av stadsbor avfärdas med epitetet bondbitar. Skulle det inne vara otillbörligt att inom Sverige spela svenska folkmelodier i frack och i stil därmed vara opassande att i frack spela Sarasates spanska danser i Spanien eller Brahms', Harbay's eller Nachez's ungerska danser inom Ungern? Jag bara frågar, ty Ole Bull spelade norska hallingar i högtidsdräkt.

Inom konsertföreningen har framförts av herrar i frack Aulins gotländska danser, vilka jag dock personligen sällan använder, emedan de ibland tappat den ursprungliga stilen. Ävenså Atterbergs rapsodi "De fåvitska jungfrurna" med många förstklassiga melodier men därtill med en så banal polska som "Hej, tomtegubbar". Vidare har framförts Oskar Lindbergs Skansenkantat med två polskor från Oalarna inlagda, hans Leksandssvit med polskor, hans komposition "Gälvunda", som han skrev till sin 60-årsdag. I denna ingick bl. a. en polska med verkligt stolt resning. Lindberg betecknade den som makalöst storartad, vilket de flesta av recensenterna hade svårt att förstå. Polskan är verkligen bra men spelades utan riktig stil, vilket jag konstaterade vid generalrepetitionen. Lindberg yttrade till mig, att konsertmästaren inte hade rätta förståelsen för polskan, som först framfördes för soloviolin, sedan av orkestern. Dirigenten hade ej heller grepp om stilen. Han slog matematiskt liktidiga och liksidiga trianglar i luften, men polskan saknade musten och svikten, den blev i stället en struttande mazurka.

— Det är mycket att lära även för dirigenter i fråga om svensk folkmusik.

Straussvalser har också i konsertföreningen spelats av herrar i frack, ehuru stämningvärdet i dessa valser långtifrån har den djupa nerv och must som våra bästa polskor.

Då jag i U. S. A. 1925 på en konsert som extranummer spelade en medelgod svensk polska (de bästa sakerna har arrangerats efter mina turnéer i U. S. A. 1924—26), frågade recensenten, om det var en för honom okänd mazurka av Wieniawiski. "Det är bara en svensk polska av den art som vi har i hundratals", svarade jag. "Oh, is that so!" svara>> recensenten imponerad. Tänk om man skulle kalla polskorna för mazurkor i stället, kanske de då skulle ansas vara värda att framföras i frack!

Vidare torde det vara bekant, att några polskor av den stil, som jag skulle vilja kalla klassisk, i vissa notböcker tidvis betecknats som menuett t. ex. "Färnebobruden" från Gästrikland, vilken i en handskrift från Halland kallas menuett. Många av de ståtligaste polskorna i rent klassisk stil (Bach har ju också skrivit likadana och ej alls bättre) härrör sig från 1700-talets ledande kompositörer i Sverige, såsom hovkapellmästaren Du Puy, Vogler och andra. Dessa svenska polskor har säkert dansats och spelats av herrar i högtidsdräkt och inte varit direkt komponerade för logdans i Skåne eller Hälsingland. Dit kom de så småningom efter att först ha gjort sin tjänst inom huvudstadens kretsar.

Viking Dahls bröllopsvit, arrangerad för trio, har spelats på 'kkonsertförbundets konserter av herrar i frack. Opåttalt. Ändock är behandlingen av melodierna delvis hårdhänt, nästan burlesk. Sådan inställning gäller rentav som norm. Bondesjälen skall stämplas som enbart krass och burlesk och avsaknad av förfining och förnämhet. Var går gränsa mellan herrskapssjäl och bondesjäl? Jag tror, att den gränsen varken följer stadsgränser, taxeringskalendern, exaiutmsbetyg, social ställning eller ett arbete som tillåter re. krage var dag och vitt skinn på händerna. Bräcksjälarna finns inom alla samhällslager.

Med dessa synpunkter är jag inte menat att vilken melodi som helst, arrangerad och framförd alltför diletansmässigt, passar i konsertmiljön men väl har sin stora betydelse i andra miljöer.

Onsdagen^der^7Jul1948

Hammarforsens brus.

Så här ser skaparen av "Hammarforsens brus", Albert Brännlund, Hammarstrand, ut när han är som bäst i speltagen. Namnet har aktualiserats i dagarna, enär Kungs-Film i Stockholm för närvarande tar en del utescener för den planerade filmen med titel efter den kände kompositörens största musikaliska verk. Dessa scener spelas in i Hälsingland, och Laforssen får leverera bruset i stället för Hammarforsen i Ragunda socken i Östjämmland. "Hammarforsens brus" gjorde Albert Brännlund, som nu är 63 år, redan 1930. Detta är spelade han stycket på fiol för Wilhelm Peterson-Berger och Karl Tirén vid en spelmanstävling i Östersund och fick hederspris för det. År 1912 blev kompositionen tryckt. Stycket är en konsertvals och komponerat för fiol, men det spelades oftast förkortat på dragspel. Skaparen av "Hammarforsens brus", vilken är född i Ragundas östra grannsocken Fors, och är dirigent för Ragunda musikförening och ledare av Ragunda hembygdskör, har gjort ett 15-tal kompositioner. Flera av

dessa kommer att utgöra det musikaliska inslaget i filmen, bl. a. "Vildmarkens poesi" och "Hemlängtan", men själva ledmotivet blir just den riksbekanta "Hammarforsens brus", som även kommer att ge namn åt filmen.

tisdagen den 10 augusti 1948

Unik utmärkelse till

katrineholmare

Vid den nordiska bygdeungdomsstämman i Malmö för någon tid sedan tilldelades folkskollärare Gustaf Wetter, Katrineholm, en sällsynt utmärkelse, Zornmärket i guld för sina utomordentligt förtjänstfulla insatser på folkmusikens område. Märket komponerades av Zorn och utdelas av Svenska ungdomsringen för bygdekultur. Det förekommer i tre valörer, guld, silver och brons, av vilka guldmärket utdelas mycket sällan och innehas av endast ett fåtal personer.

Ett 70-tal spelmän, därav sex från Sörmlands spelmansförbund, deltog i stämman, som sammanlagt räknade cirka 1,400 deltagare.